

Arbeids- og sosialdepartementet
v/ Velferdspolitisk avdeling
Postmottak@asd.dep.no

31. august 2021

Høringsuttalelse – Om forslag til nye regler for reduksjon av uføreytelser fra folketrygden mv.

Det vises til høringsbrev 22. juni 2021.

Samfunnsbedriftene er i likhet med både Sysselsettingsutvalget og departementet opptatt av at reglene for uføreytelser i folketrygden og i pensjonsregelverket skal bidra til at så mange som mulig av de som er helt eller delvis uføre skal kunne utnytte restarbeidsevnen og bidra i arbeidslivet. Regelverket må sikre at det lønner seg å arbeide.

Det er krevende å overskue konsekvensene av de ulike alternativene som er presentert i hørings-saken. Når en legger til grunn at det alltid må lønne seg å jobbe, er det ikke tilstrekkelig å vurdere hvordan ulike terskelverdier, som f.eks. dagens ordning med et fribeløp på 0,4 G, eller ulike trekkprosenten for inntekt over eller under dagens terskelverdi virker inn på arbeidsinnsatsen. Høringsnotatet viser at det også er viktig å ha med i betraktningen hvordan ulike grenser for inntekt i kombinasjon med uføretrygd kan påvirke uføregraden.

I høringsnotatet framheves det at gode muligheter til å kombinere uføretrygd og arbeidsinntekt uten at det får konsekvenser for utbetalt ytelse, kan trekke for mange mot en for høy uføregrad. Samfunnsbedriftene ser at fastsettelse av korrekt uføregrad er svært krevende, men mener en må legge til grunn at NAV har eller må ha verktøy for å kunne gjøre dette på en god og forsvarlig måte. Dersom det er behov for å styrke systemene slik at fastsettelsen av uføregrad kan gjøres både mer forutsigbart og rettferdig, bør det prioriteres.

Prinsipielt bør reduksjonen i uføretrygden skje fra første krone lønnsinntekt, fordi uføreordningen bare bør erstatte inntekt som faktisk har falt bort. Dette taler for å velge alternativ a) eller b). Dette vil kunne føre til at mange av de som i dag har uføretrygd, og som tjener under toleransegrensen på 0,4 G får mindre utbetalt – men bare forutsatt at de ikke har kapasitet til å jobbe mer dersom denne terskelen forsvinner. Samfunnsbedriftene har ikke grunnlag for å bedømme i hvilken utstrekning uføre har mulighet til å arbeide mer enn de gjør i dag.

Vi vil likevel påpeke at i den grad uføre kan og ønsker å jobbe mer, er det viktig at etterspørse-len etter denne arbeidskraften er der. Sysselsettingsutvalget viste til at det er avgjørende å få arbeidsgiverne på banen – og da med incentiver som gjør at de «tør» å ansette noen som kan anses som mer ustabil arbeidskraft enn andre. Samfunnsbedriftene mener det er verdt å se nærmere på utvalgets forslag om å benytte såkalt trygdejustert lønn, der arbeidsgiver betaler en timelønn som tilsvarer ordinær lønn justert for en fastsatt reduksjon i produktivitet. Når uførevedtaket setter anslaget for hvilken reduksjon i produktiviteten den uføre må forventes å ha, er dette et system som arbeidsgivere enkelt kan forholde seg til. Arbeidstakeren er på sin side sikret inntekt gjennom at uføretrygd gis som kompensasjon for den reduserte lønnen og/ eller arbeidstiden. Vi er klar over at dette ikke er en del av høringen, men vil sterkt oppfordre departementet til å vurdere tiltak rettet mot arbeidsgiversiden samtidig som nye regler for reduksjon av uføreytelser skal innføres.

Vi støtter departementets vurderinger knyttet til VTA, og mener dagens ordning bør opprettholdes for arbeidstakere som følger dette tiltaket.

Samfunnsbedriftene støtter også departementets vurderinger og forslag knyttet til at uføre fortsatt skal ha rett til hjelpemidler til bruk i arbeidslivet, selv om uføretrygden blir redusert mot arbeidsinntekten.

Avslutningsvis vil vi oppfordre departementet til å vurdere hvordan regelverket, av hensyn til brukerne, kan forenkles og gjøres mer tilgjengelig. Folketrygdlovens regler om beregning av uføretrygd er svært krevende å sette seg inn i. For en som er i ferd med å søke uføretrygd må det være vanskelig å finne ut hvilken økonomi man vil ha framover, med eller uten arbeid ved siden av uføretrygden.

Vennlig hilsen,
Samfunnsbedriftene

Barbro Noss
Forhandlingsdirektør